

Koppling till styrdokumentet

Värdegrund

Målet med det här upplägget är att eleverna ska bli medvetna om den judiska närvaro som finns i Malmö och som varit en del av staden sedan 1800-talet, att judisk identitet är en av flera möjliga identiteter för de som bor i staden. Genom att se de andras närvaro och lära sig mer om dem kan vi "främja förståelse för andra människor", skapa en "solidaritet mellan människor" och öka elevernas "förmåga till inlevelse". De som själva har en koppling till judisk identitet och religion kan bli stärkta av den Malmös judiska historia, att de är en del av staden. De får en möjlighet att "finna sin unika egenart" som det uttrycks i styrdokumentet.

Övergripande mål och riktlinjer

Judar är en av Sveriges nationella minoriteter. Med detta menas att gruppen har en inbördes samhörighet som vi går att urskilja från resten av befolkningen. En nationell minoritet har en religiös, språklig, traditionell och/eller kulturell särart som är speciell för denna grupp och som gruppen strävar efter att behålla. Nationella minoriteter har även funnits i Sverige under en längre tid. Judar har funnits i Sverige sedan slutet av 1700-talet och har en religion särskild kopplad till gruppen (judendom). De flesta av de judar som kommit till Sverige har tillhört den kulturella och språkliga grupp som kallas ashkenazer. Dessa har traditionellt haft jiddisch som sitt språk och Jiddisch har därför klassats som ett nationellt minoritetsspråk.

I undervisning ska eleverna lära sig om minoritetsfolkens språk, situation förr och nu samt rättigheter. Även minoritetsfolkens religion och kultur ska ges plats i undervisning.

Historieämnets syfte (grundskolan)

I grundskolans formuleringar kring historieämnets syfte kan vi läsa att historia ska "bidra till att eleverna utvecklar historiska kunskaper om likheter och skillnader i människors levnadsvillkor och värderingar". Levnadsvillkoren för en minoritet ser annorlunda ut än för majoriteten och påverkar naturligtvis minoriteten på flera olika sätt. Genom att belysa detta kan "eleverna få förståelse för olika kulturella sammanhang och levnadssätt" vilket i det här fallet innebär att eleverna får inblick hur judar levde i Malmö under de senaste drygt hundra åren.

När eleverna får kunskap om den judiska minoritetens historia i Malmö kommer denna kunskap även att ingå i elevernas historiska referensram. Med denna fördjupade förståelse av sin omvärld kan eleverna se sin samtid i ett delvis nytt ljus och fundera över framtiden med minoritetens erfarenheter i bagaget.

Förmågor

De förmågor som primärt tas i anspråk och utvecklas i uppgiften är elevens förmåga att använda en historisk referensram för att förstå sin samtid. I det här fallet ges eleven nya perspektiv och tolkningar av verkligheten utifrån minoritetens erfarenheter.

Berättelser om de judiska livsberättelserna når eleverna genom historiska källor vilket innebär att eleverna kommer att behöva träna sin förmåga att granska, tolka och värdera historiska källor.

Centralt innehåll (åk 7 - 9)

Uppgifterna anknyter till det centrala innehållet under rubriken, "Industrialisering, samhällsomvandling och idéströmningar, cirka 1700–1900" och då främst industriella revolutionens påverkan på Europa, migration mellan länder och "gruppers strävan att påverka förbättra sina egna och andras levnadsvillkor".

Även innehåll från rubriken Imperialism och världskrig, cirka 1800-1950 finns med som möjlig referenspunkt och då främst förtryck, folkfördrivning (av judisk minoritet i andra europeiska länder) och Förintelsen.

Slutligen anknyter uppgifterna till kunskap under rubriken "Demokratisering, efterkrigstid och globalisering, cirka 1900 till nutid". Framförallt vad historiska källor "kan berätta om människors och gruppers strävan att påverka och förbättra sina egna och andras levnadsvillkor" och de nationella minoriteternas situation i Sverige, samt hur "berättelser om en familjs eller släkts historia speglar övergripande förändringar i människors levnadsvillkor".

Historieämnets syfte (gymnasiet)

Eleverna ska inom ämnet historia bekanta sig med hur olika "tolkningar och perspektiv på det förflutna" påverkar hur vi ser på vår egen samtid och hur vi tänker oss en utveckling mot framtiden. Genom att eleverna får bekanta sig med stadens utveckling utifrån en minoritet med minoritetens behov och svårigheter får de ytterligare en dimension på sin samtid.

I det att eleverna får kunskap om det judiska Malmö och därigenom ökar sin bildning växer deras "referensram för att förstå frågor som har betydelse för nuet och framtiden".

Minoritetens historia blir en del i den större historien om staden och när eleverna därigenom ställs inför frågeställningar kring stadens och dess invånares framtid finns aspekten om minoritetens historiska närvaro med.

De som ingår i den judiska minoriteten gör olika val utifrån en gemensam idé om gemenskap när de utvecklar sin identitet. Här kan eleverna se hur olika aspekter av det förflutna skapar olika delar av identiteten hos en och samma individ. Genom att betona minoritetens särskilda förflutna skapas en gemenskap identitet samtidigt ingår denna identitet i en större majoritet som malmöbo och svensk.

Eleverna kommer i avsnittet möta det judiska genom fysiska platser och historiska källor. Deras uppgift blir att granska och tolka dessa källor. Att historiska källor är ett titthåll genom vilket vi kan betrakta det delar av det förflutna är en viktig del av historieämnet.

Förmågor

Genom att eleverna behöver kunskap om specifika tider, händelser och processer så blir den första förmågan en del av det som tas i anspråk och kan utvecklas i uppgiften (1).

I sin förlängning är även den andra förmågan möjlig att utveckla. Genom de nya kunskaper eleverna får om Malmös judiska minoritet kan de genom reflektion förändra sin syn på samtida samhällsfrågor och även stadens framtida utveckling (2).

Framförallt tas elevens förmåga att granska, tolka och värdera historiska källor (5) i anspråk och utvecklas. Vad eleverna ser i källorna och lär sig av källorna ska beskrivas i ett sammanhang.

Centralt innehåll (historia 1b)

Det centrala innehåll som anknyter till till uppgiften är främst “[i]ndustrialisering och demokratisering under 1800- och 1900-talen i Sverige och globalt samt viktiga globala förändringsprocesser och händelser, till exempel migration”. Den judiska migrationen är en del av den större migrationen men den har ju också särskilda speciella orsaker utöver den som kan kopplas till materiella levnadsförhållanden, framförallt de som emigrerade från det ryska imperiet för att fly våld och förtryck.

I det centrala innehållet för kursen ingår även “[h]istoriskt källmaterial som speglar människors roll” i “kulturella förändringar eller kvinnors och mäns försök att förändra sin egen och andras situation” och även perspektiv utifrån “etnicitet”. I övningarna kommer eleverna främst att möta berättelserna genom källmaterial och perspektivet kommer ligga på det judiska minoritetsskapet.

